

Μόρα και κασίδα

Μέρος πρώτο: η μόρα

Σημασία

Η φράση ακούγεται κατ' αρχας ανόητη. Αποτελεί το δεύτερο μέρος ενός συνήθους αντίλογου.

A: έλα εδώ μωρέ!

B: Μόρα και κασίδα!

Ο B προσβάλλεται από την επιφωνηματική κλήση "μωρέ" του A και απάντα με την κατάρα "μόρα (εφιάλτης) και κασίδα (δερματική νόσος) να σου έρθει" .

μωρέ

Το μωρέ είναι κλητική του επιθέτου μωρός, -α, -ον. Που σημαίνει ανόητος

Υπέστη περικοπές σε ωρε, ρε αλλά και βρε.

Στη δημοτική η μωρά έγινε μωρή, ωρή αλλά όχι βρή.

Οι Κύπριοι λένε όμως **ρα** στις γυναίκες από το αρ μωρά. (π.χ. Ωφου ρα μουζουρού του Μόρφου)

Στην σύγχρονη ομιλούμενη ελληνική έχει χάσει το νόημα του ανόητε, βλάκα αλλά είναι μια φιλική κλητική.

Μόρα

1. Τάγμα στρατιωτικό στη Σπάρτη μοίρα δηλ. τμήμα, μέρος μεγαλύτερης στρατιωτικής μονάδας.

Μόρα ήταν η μεγαλύτερη σε δύναμη ανδρών τακτική υποδιαίρεση του στρατού των Σπαρτιατών. Υπάρχουν σχετικές αναφορές από τον 4ο ως τον 5ο αι. π.Χ.

Το πέμπτον μέρος της όλης δυνάμεως των Σπαρτιατών ⁹⁸²¹.

Σύμφωνα με τον Ξενοφώντα η Μόρα υποδιαιρείτο σε τέσσερις λόχους από δύο πεντηκοστίες ο κάθε λόχος και δύο ενωμοτίες η κάθε πεντηκοστή. Αν υποθέσουμε ότι η κάθε ενωμοτία κατά μέσον όρο είχε δύναμη 40 πολεμιστών, τότε η συνολική δύναμη της Μόρας πρέπει να ανέρχονταν στους 640 πολεμιστές. Στις αρχαίες πηγές βρίσκουμε αναφορές και για 500, 600, ακόμα και 900 πολεμιστές, ενώ σύγχρονοι αρχαιολόγοι πιστεύουν ότι η δύναμη της μόρας κατά καιρούς μπορεί να έφτανε και τους 1024 ή 1280 άνδρες.

Το μοίρα χρησιμοποιείται και σήμερα ως αντίστοιχο το τάγματος, για τις μονάδες πυροβολικού.

2. Δυσφορία στον ύπνο, εφιάλτης, βραχνάς μόρα (η) Ιχωρ. πληθ.) (λαϊκ.) κατάσταση δυσφορίας και αγωνίας κατά την ώρα του ύπνου και κατ' επέκτ. εφιάλτης, αγωνία.

Ετυμολογία από το < σλαβ. *mora* «θανατικό»

Αυτά κατά Μπαμπινιωτην 171.

Όμως το σλάβικο **mora** προφανώς εκ του λατινικού **mors**, mortis από ελληνικό **μόρος**.

Πβλ. Το **μόρσιμον ημαρ** του Ομήρου, Ιλιάδα 15,613 η ημέρα του θανάτου από το **μοίρα**

Δωρ. **μόρα**.

Στην Ιλιάδα επίσης *κακὸν οἶτον, κακὸν μόρον ὀλέσθαι*, βρίσκω δόλιο θάνατο, δολοφονούμαι, Και επιστρέφουμε στο ελληνικό! Εδώ ήρθαμε πάμε να φύγουμε!

3. Είδος παιχνιδιού με δυο παίκτες που ανοίγουν ταυτόχρονα τα δάκτυλα του ενός χεριού. Κερδίζει αυτός που θα μαντέψει σωστά το άθροισμα.

οὕτω γε μὴν κατεσκευασμένων **μόρας** μὲν διεΐλεν ἕξ καὶ ἰππέων καὶ ὀπλιτῶν. ἐκάστη δὲ τῶν ὀπλιτικῶν **μορῶν** ἔχει πολέμαρχον ἕνα, λοχαγούς τέτταρας, πεντηκοντῆρας ὀκτώ, ἐνωμοτάρχους ἑκκαίδεκα. ἐκ δὲ τούτων τῶν **μορῶν** διὰ (5) παρεγγυήσεως καθίστανται τοτὲ μὲν εἰς . . . ἐνωμοτίας, τοτὲ (5.) δὲ εἰς τρεῖς, τοτὲ δὲ εἰς ἕξ. ὃ δὲ οἱ πλεῖστοι οἴονται, πολυπλοκωτάτην εἶναι τὴν ἐν ὀπλοῖς Λακωνικὴν τάξιν, τὸ ἐναντιώτατον ὑπειλήφασιν τοῦ ὄντος· εἰσὶ μὲν γὰρ ἐν τῇ Λακωνικῇ τάξει οἱ πρωτοστάται ἄρχοντες, καὶ ὁ στίχος (6.) ἕκαστος πάντ' ἔχων ὅσα δεῖ παρέχεσθαι. οὕτω δὲ ῥάδιον ταύτην τὴν τάξιν μαθεῖν ὡς ὅστις τοὺς ἀνθρώπους δύναται γινώσκειν οὐδείς ἂν ἀμάρτοι· τοῖς μὲν γὰρ ἠγεῖσθαι δέδοται, τοῖς δὲ ἔπεσθαι τέτακται. αἱ δὲ παραγωγαὶ ὥσπερ ὑπὸ κήρυκος ὑπὸ τοῦ ἐνωμοτάρχου λόγῳ δηλοῦνται <καὶ> (5) ἀραιαὶ τε καὶ βαθύτεραι αἱ φάλαγγες γίνονται· ὧν οὐδὲν (7.) οὐδ' ὀπωσιτοῦν χαλεπὸν μαθεῖν. τὸ μέντοι κἂν παραχθῶσι

Ξενοφώντας Λεκεδαμονίων πολιτεία

1161.

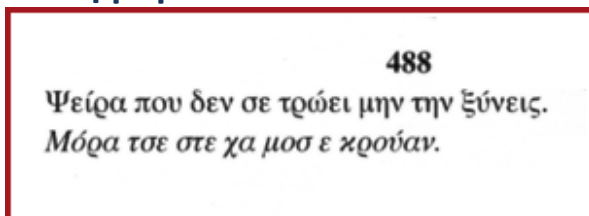
*Προῖκ' ἀπὸ χίλια πέρπερα καὶ κακαῖδου ἂν πάρης,
Τὰ χίλια πᾶν, δὲν ἔχονται, κί' ἢ κακαῖδου σοῦ μένει.*

Πρὸς τοὺς ἐπιδιώκοντας προῖκα πλουσίαν καὶ οὐχὶ ὠραιότητα.

Πρβλ. Μορα-μορα κακαειδού ...

Κακοειδής = ασχημος, δυσμορφος.

Αλβανική μόρα

25.130 prv.488

Morion

Το φράγκικο morion (μοριόν)

Είναι συνωνυμο της κασίδας.

Voc. della Reale Accademia Spagnola della Lingua Castigilana

MORION

capo, cima, che si cita senza aderire.

Antica armatura deLta testa con alta

cresta.

Vocabolario Etimologico della Lingua Italiana - Ottorino Pianigiani.

Η φράση **μοριόν και κασίδα** μπορεί να σημαίνει, κατά συνεκδοχή (pars pro toto), **Φράγκοι και Ρωμαίοι**. Αφού τα δυο **κράνη** ήταν χαρακτηριστικά της κάθε εθνικότητας. Πβλ. ΦΡ Αυτοὶ καὶ δεμενοὶ, το ἐπτ. Γουρμοὶ κὶ ἀγουροὶ, νηστευσαντες καὶ μὴ νηστευσαντες κλπ. Δηλαδή ΟΙ ΠΑΝΤΕΣ Πβλ. τους μαυροσκούφηδες, τα μπλε μπερέ, τους κοκορόφτερους και λοιπές συνεκδοχές για μονάδες στρατού σε

παγκόσμια κλίμακα .

Ο αντίλογος στο « μωρέ» λεγεται από παρετυμολογια του μόρα, μοριόν

Morione

fr. morion; brett. mavryon:

dafro sp. **MORRION** = port. **morrio**, che

dal suo lato deriva da **MORRA** *la parte*

superiore e rotonda della testa, cranio, affine a **MORRO** *corpo rotondo*,

e che al Bullet sembra voce proveniente dal celto, dove

si trova **mor**, **moru**, **mawr** *testa*, **moram** *mucchio, cumulo, ammaso*, a cui appare etimologicamente congiunto anche

lo sp. **moron**, base. **murua** *monticello*

(cfr. Mora 3).

[Il Vocabolario. della Reale Accad. Sp. della

Lingua Castigilana reca il sscr. **MURDHAN**

capo, cima, che si cita senza aderire].

Antica armatura della testa con alta

cresta.

Το μοριόν ηταν τυπικό δυτικό κράνος ενώ η κασίδα ανατολικό και κυρίως Βυζαντινό. Μια αμαρτύρητη φράση « **μοριόν και κασίδα**» θα σημαινε ολοι,οι παντες, δυτικοί και ανατολικοί. Και η απαντηση στον αντιλογο

- μωρε
- μοριόν και κασίδα, [όλοι να είναι εναντιον σου]

Δεν θα ήταν πρώτη φορά που ένα τοπικό κάλυμμα Κεφαλάς χαρακτηρίζει ένα σύνολο ανθρώπων. Θυμηθήτε το «Κρειπτότερόν εστιν ιδέναι εν μέση τη πόλει φακιόλιον βασιλεύον Τούρκων ή καλύπτραν λατινικήν » του Λουκά Νοταρά.

Εικόνες

1

Διάφορα μοριόν

2

Ταξινόμηση του μοριόν

3

βυζαντινή κασίδα μετά λόφου ή τουφίου* ή τούφας*

Τα βυζαντινά κράνη, όπως και άλλων στρατών, χρησιμοποιούσαν τα λοφία για να δώσουν **ύψος** και τρομακτική εντύπωση αλλά και ως διακριτικό. Ήθελαν δηλαδή να δηλώσουν σε ποια μοίρα (η **μόρα**), τούρμα (κν τσούρμο) ανήκε ο στρατιώτης. Χρησιμοποιούσαν διαφορετικά χρώματα στα λοφία που είχαν οι κασίδες (κράνη) των στρατιωτών. Το ίδιο έκαναν και για τα κράνη των αρματοδρόμων. Οι πράσινοι, οι βένετοι (μπλέ), οι ρούσσιοι (κόκκινοι) διακρίνονται από το χρώμα του λοφίου του κράνους τους. Μια άλλη ερμηνεία της φράσης θα ήταν αν η παροιμιώδης έκφραση (αν υπήρχε τέτοια) "**μόρα και κασίδα**" που να υπονοούσε : "κατά την **μόρα** είναι και η **κασίδα**" δηλαδή το ρούχο σου σε προδίδει, δηλώνει σε ποια μόρα ανήκεις. Ανάλογη είναι η σημερινή "**κόψε φάτσα και βγάλε συμπέρασμα**".

*) **Τουφίον** από το ρήμα τύφω (πβλ. τύφος, τυφοειδής πυρετός, τυφών, τυφέκιον), **τούφα**: τολύπη καπνού.

Ο μόρος

Υποθετω ότι η λέξη **μόρα** προέρχεται από το μόρος

μόρος, ὁ (μείρομαι), I. = μοῖρα III, το καθορισμένο τέλος του ανθρώπου, Μοίρα, πεπρωμένο, μόρος (ἔστιν) ὀλέσθαι, είναι γραφτό στον καθένα να πεθάνει, σε Ομήρ. Ιλ. ὑπὲρ μόρον, πέρα, επέκεινα του πεπρωμένου κάποιου, σε Όμηρ. ΙΙ. 1. αφανισμός, θάνατος, Λατ. fatum, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ., Τραγ. 2. νεκρός, σορός, πτώμα, σε Ανθ. ΙΙΙ. ο γιος της Νύχτας, σε Ησίοδ.

Από όπου και το μόρσιμος > μόρσιμον ημαρ .

Πβλ. Το λατινικό mors, mortis .ο θάνατος.

Η ιταλική μόρα

Σημασία

- (Νομ) υπερημερία, καθυστέρηση στην εκτέλεση σύμβασης. Ανάλογα με ποίος έφταιγε για την καθυστέρηση είχαμε mora debitoris , mora creditoris

Mora. Default. *In mora esse* = to be in default. "He from whom a payment cannot be demanded because of an exception (he has against the claim) in not in default" (D. 12.1.40). "A thief (*fur*) is always in default" (D. 13.1.8.1) with regard to the restoration of the thing stolen.—See **MORA DEBITORIS**.

Mora debitoris—creditoris. There is a distinction between *mora debitoris*, an unjustified failure of a debtor to pay his debt, and *mora creditoris*, which occurs when the creditor refuses to accept the payment offered him by the debtor in due time, without any just reason or when he makes it impossible for the debtor to discharge his debt by, for instance, being absent. In the case of *mora debitoris* (*mora solvendi, solutionis*) the liability of the debtor is augmented: an accidental destruction of the thing due is at his risk, he has to pay interest (*usurae morae*) when the debt is of a sum of money, and he has to restore all proceeds he had from the time he has been in default (*in mora*). The debtor is not responsible, however, for a default caused by no fault of his own. The default of the debtor causes the obligation to become everlasting (*obligatio perpetuatur*). **Mora**

creditoris involves also certain disadvantages to the creditor: the thing due is now at his risk and the debtor is responsible only for fraud (*dolus*), even if the original obligation imposed on him a larger responsibility. The debtor has the right to free himself from his obligation through a deposition of the sum due; see *DEPOSITIO IN AEDE*. The consequences of the *mora* come to an end (*purgare, emendare moram*) when, in the case of *mora debitoris*, the debtor offers full payment to the creditor, and, in the case of *mora creditoris* (syn. *mora accipiendi*), the latter accepts the payment. The usual expressions for *mora* are *stat per debitorem* (or *per creditorem*) *quominus solvatur* (= it is caused by the debtor or creditor that the payment is not being made). A general rule (D. 50.17.88) is "there cannot be a *mora* where there is no claim (*petitio*)."—See *INTERPELLARE, MORA.*—D. 22.1.

b.

Adolf Berger, Encyclopedic Dictionary of Roman Law, Volume 43

A **moratorium** is a delay or suspension of an activity or a law. In a legal context, it may refer to the temporary suspension of a law to allow a legal challenge to be carried out.

c. Μούρο

d. Λοφος, σωρος από πετρες, ξυλα

Ετυμολογία

mora — μαρασμός, χαυνωση (v. Morire) ή από το μένω

mòra e morra fr. mourre; sp. morra: mal. mora.

Notissimo giuoco (già detto anche delle corna) che si fa in due, alzando ciascuno le dita d'una delle mani e cercando d'indovinare il numero sommato delle dita alzate da ambedue. Questo giuoco lo abbiamo ereditato dai Romani, che

lo chiamavano « micatio » da « micàre digitis » drizzare le dita. Anzi i Romani avevano il modo di dire « puoi fare alla mora con lui al buio » che significava = ti puoi fidar cecamente di lui. Il Menagio si sforza trarre direttamente da micatùka (— micatio) la più moderna denominazione di Mora: ma forse, se non ha che fare col cello gali, e irl. meur dito potrebbe (trascurando la doppia r) riferirsi ai **mòri** o arabi, che per avventura possono averlo riportato in usanza. (In Spagna dicono « morra calva » anche un giuoco infantile, che consiste nel levare in alto tanti diti, quanti ne indica colui che dirige e comanda il giuoco).

... και ολιγον Mystery

"Το φαινόμενο της **Μόρας** είναι γνωστό από την παράδοση περισσότερο. Είναι κάτι συνηθισμένο και παρατηρείται εδώ και χιλιάδες χρόνια. Η **Μόρα** είναι το φαινόμενο κατά το οποίο κυρίως όταν ήμαστε ξαπλωμένοι και σε χαλάρωση την ώρα του ύπνου ή σε υπναγωγικά στάδια, νοιώθουμε μια επίθεση από κάτι ξένο να μας **πλακώνει**, να μην μας επιτρέπει να **αναπνεύσουμε** και συχνά αυτό συνοδεύεται από οπτασίες από μορφές σκοτεινές, σκιώδεις. Αυτό είναι που έχει μείνει και στην παράδοση να λέμε σαν **Μόρα** ή **Βραχνά**. Είναι το αντίστοιχο του σαξονικού **nightmare** ενώ η μόρα η βαλκανική είναι το nightmare των άγγλων".

Τέτοιες καταγραφές έχουν γίνει από τον Νικόλαο Πολίτη από τις αρχές του 20ου αιώνα, τέλη 19ου αιώνα. Υπάρχουν παραδόσεις και παραδοσιακές ρήσεις που αφορούν αυτό το πράγμα: λένε ότι «με πλάκωσε η Μόρα» ή «έβγαλα το Βραχνά»

Σήμερα λέμε «**νοιώθω ένα πλάκωμα**», εννοώντας δυσκολία στην αναπνοή.

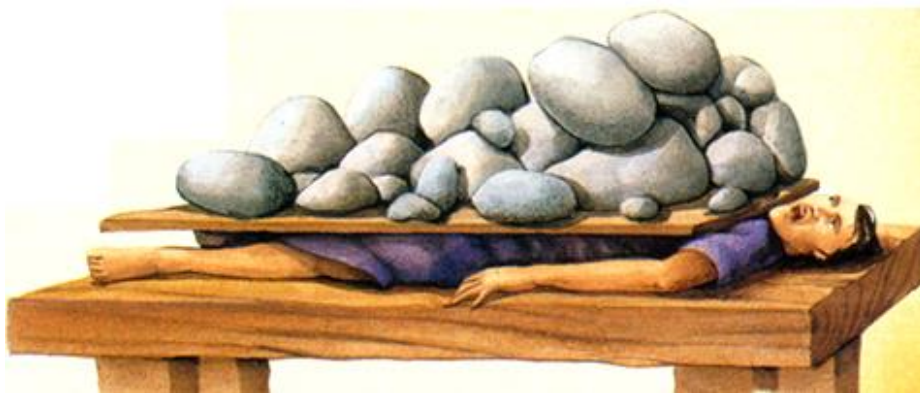

ΠΟΥ ΚΑΘΕΣΑΙ ΤΩΡΑ ΜΟΡΑ ΜΟΥ;

Μόρα .. Εφιάλτης της «σκιάς» ή Ένα πραγματικό φαινόμενο ;; . Posted in Mystery

Πβλ. Τον πλακωσανε στο ξυλο.

Στην ουσια του εβαλαν πλάκες ή πέτρες (δηλ. μορες σημασια 3). Βασανιστήριο στο οποίο οποιος είχε παραστεί ή υποστη το εβλεπε μετα σαν εφιάλτη.

Είναι μάλλον η επιστημονικως λεγομενη [απνοια](#)

ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

Η μόρα ή βραχνάς εμφανιζεται σε τρεις παραδοσεις που εχει συλλέξει ο Ν. Πολιτης και που τις αντιγράφω αυτούσιες ΛΓ'.

ΒΡΑΧΝΑΣ

898

Ό Σβραχνάς
(Σάμος)

Ό Σβραχνας είναι μικρό παιδί, ποῦ φρορεῖ χρυσή σκούφια με χρυσά πούλια, καί πήγαινει τή νύχτα 'ς τά σπίτια καί πατεῖ στα στήθια τους κοιμισμένους καί πασχίζει νά τους πνίξει. Μιά γυναίκα που τήν ένοχλουσε συχνά ό Σβραχνας, κατώρθωσε μια νύχτα ν άρπάξει τήν σκούφια του και την εκρύψε άποκάτω άπο το προσκέφαλό της. Εκείνος τήν παρακαλουσε πολλή ώρα να του την δωση, και της έλεγε' « Αφησε το σκουφάκι μου, νά σ' άφησω κ έγώ». Η γυναίκα ομως δέν τό εδινενε, καί άναγκάστη όταν έφώτισε η μέρα νά φύγη ξεσκουφος. Η σκούφια όμως την άλλη μέρα έχάθηκε.

Εκείνοι που τούς πειράζει ο Σβραχνας, γιά νά γλυτώσουν απ' αυτόν, παίρνουν κομμάτια ψωμί 'ς το χέρι

καί πάνε 'ς τον απόπατο. Κ' εκεί που τ'ά κάνουν, απλώνουν το χέρι τους μέ το ψωμί καί φωνάζουν* «Έλα, Σβραχνά, νά φάμε». Ο Σβραχνας πηγαίνει χωρίς νά φαίνεται. Άλλα καθώς ιδή τόν άνθρωπο ,νά κάθεται ετσι, τόν σιχάινεται τόσο πολύ, που ουτε τή νύχτα πλέον τον πλησιάζει.

*899

Ή Μόρα
(Άθηναι)

Ή Μόρα είναι μία Λάμνα πλούσια και πολύ δυνατή. Περίπατει μόνο τή νύχτα καί καμμιά φορά που άπαντα 'ς τό δρόμο της ανθρώπους νά κοιμούνται κάθεται ς τ'ά στήθια τους καί τους πλακώνει. Και είναι τόσο βαρειά, που εκείνος που τον πλακώνει μουγκρίζει σαν βόιδι. Άν όμως ο άνθρωπος έν είναι βυθισμένος'ς τόν ύπνο καί τήν ίδη καί της άρπάξη τό φέσι της, τότε ο τι καί άν τής; γυρέψη, βιός καί μάλι, θά τοϋ το δώση, φτάνει μόνο νά της δώση πίσω εκείνος τό φέσι της.

* 900

Ή Μόρα
(Άρκαδία)

Ή Μόρα είναι μαλλιαρή καί άσκημη καί πλακώνει τους ανθρώπους, 'ς τούς μεγάλους μονάχα μια ζαλάδα φέρνει μά τ' αβάφτιστα παιδιά τ'ά πνίγει. Κάθε μικρομάννα, άν τύχη καί την πλακώση ή Μόρα τήν ίδια, κάνει, κάθε τρόπο νά της άρπάξη τη σκούφια της', γιατ' ετσι θά τήν εχη του χειριου της, καί δέ θα μπορεί νά πλακώση το παιδί της;. Μπορεϊ νά τής γυρέψη και φλωριά καί ό τι άλλο, αλλά νά προσέχη νά μή τής δώση πίσω τή σκούφια, γιατί τότες τ'ά φλωριά θά γίνουν κάρβουνα
1013

Παρατηρούμε πως αποφασιστικο αντιδοτο για να αντιμετωπισθει η μορα είναι να της αφαιρεθει το καλυμα της κεφαλης

Χρυσίζουσα σκούφια με φτερά (μοριόν;) ή φέσι ή σκούφια. Ισως καταλοιπο της κασίδας ή του μοριόν.

Το DIZIONARIO ETIMOLOGICO ONLINE θεωρεί το **μόρα** συγγενές με το **morion** το οποίο ερμηνεύεται ως **λόφος** ή **ύψωμα**. Πβ. Με το **λοφίον**.

ΦΡΑΣΕΙΣ

Να ξεπληρώσουμε και το χρέος, να φύγει αυτός ο βραχνάς από πανω μας

Κραταιωμένη η πεποίθηση ότι ο βραχνάς μας κάθεται πάνω στο στήθος.

Αισθάνομαι μια πλάκωση

Αγχος, κατάθλιψη, δύσπνοια (όλα σχετικά με την αναπνοή)

Μου καθεται εδώ

Ταυτόχρονα κτυπάμε το στέρνο με τη γροθιά

Η ανεργία έχει γίνει εφιάλτης για όλους μας

Συνώνυμο του βραχνάς, κακό ονειρο

Συγγενικά

Ακκώ

Ενα στοιχείο σαν καλικάντζαρος, εφιάλτης ή ανόητη γυναίκα. (άγν. προέλ.). Ανάλογο στοιχείο με τη **Μόρα** .

Από την **Ακκώ**, το αρχαίο ελληνικό ρήμα **ακκίζομαι**. Το ακκίζομαι είναι αποθετικό ρήμα και σήμαινε: προσποιούμαι αδιαφορία ή σεμνότητα, υποκρίνομαι, σε Πλάτωνα. σήμερα θα το λέγαμε κάνω νάζια, κόνζες.

Μέρος δεύτερο : η κασίδα

Σημασία

Φρ. *Ætas patiens cassidis* = καταλληλος ηλικια του φερειν τα οπλα, στρατεύσιμος ηλικια.

1. Κασίδα και κασίδιν
Βυζαντινο κράνος
2. κασίδα η : δερματοπάθεια του τριχωτού της κεφαλής, που προκαλεί γενική ή κατά τόπους τριχόπτωση. || (επέκτ.) το κεφάλι αυτου που έχει κασίδα. ΦΡ τον τρώει η κασίδα του, για κπ. που ενεργεί σαν να επιδιώκει να του συμβεί κτ. κακό· ΣΥΝ ΦΡ τον τρώει το κεφάλι του. Εμαθε μπαρμπερης στου κασίδη το κεφαλι.

Η αρχαία ελληνική λέξη κάσις σημαίνει τον αδελφό (βλ. Κασιγνητός).

Επωνυμο: Κασιδιάρης :

φρ: Μακριά από αυτόν τον κασιδιάρη.

Αυτός που έχει κασίδα. Και (μτφ) ψωροπερήφανος.

Το ζώο που έχει χάσει το τρίχωμά του: Κασιδιάρικο γατί.

Ετυμολογία

[μσν. κασίδα ίσως < κασίδ(ιν) `κράνος' μεγεθ. -α < κασίδιον υποκορ. του κάσις < λατ. *cassis* `κράνος']

ΚΑΣΣΙΔΑ: Από την γενική του το λατινικού *cassis* (κράνος) που είναι *cassidis*.

Η γραφή κασιδής είναι ιστορικά ορθότερη αφού το *cassis* γράφεται με δυο s.

Συνώνυμα

Κρανος

Κασκα

Ψωριάρης

αντι κασιδιάρης ή κασιδής

Παροιμίες

Εμαθε μπαρμπερης στου κασίδη το κεφαλι.

Χρησιμοποίησε κάποιον ως πειραματόζωο.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Εφιάλτες και εφιάλτης

Ο μυθικός Εφιάλτης

Στην ελληνική μυθολογία ο **Εφιάλτης** ήταν γιος του Αλωέα και της Ιφιμεδείας. Ο Εφιάλτης και ο αδελφός του Ώτος είναι γνωστοί μαζί ως «Αλωάδες» από το όνομα του πατέρα τους. Ωστόσο, ο Υγίνος αναφέρει (*Fabulae* 25) τους Αλωάδες ως γιους του θεού Ποσειδώνα και της Ιφιμεδείας. Ο Εφιάλτης και ο Ώτος αναφέρονται ως τεράστιοι γίγαντες και ήρωες: κράτησαν επί 13 μήνες αιχμάλωτο τον ίδιο τον θεό του πολέμου, τον Άρη, μέσα σε ένα μεγάλο χάλκινο δοχείο. Ο Εφιάλτης μνημονεύεται τόσο στην Ιλιάδα (ραψωδία Ε, στίχος 385), όσο και στην Οδύσσεια (Λ 305-319).

Αναφέρεται και ως Έφιάλιος Γίγας αδελφός Ώτου και υιός της Ίφιμεδείας, της συζύγου Αλωέως, αλλά εκ του Ποσειδώνος, κατ' άλλους ητο υιός της Τηρούς και Ποσειδώνος^{9836.291}

Εφιάλτης ο Ευρυδήμου

Ο Εφιάλτης ήταν αρχαίος Έλληνας γιος του Ευρυδήμου, από την Αντίκυρα Φθιώτιδας. Υπέδειξε στον Ξέρξη τη στενή διάβαση που έφερνε από το όρος Καλλίδρομο στις Θερμοπύλες και οδήγησε από κει τους Πέρσες για να χτυπήσουν έτσι από τα νώτα τους Σπαρτιάτες του Λεωνίδα (480 π.Χ.). Επικηρυγμένος κατέφυγε στην Θεσσαλία όταν γύρισε στην Αντίκυρα τον σκότωσε ο Τραίχινος ο Αθηνάδης.

Από άλλες πηγές :

Προδότης, φονευθείς εις Σπερχιάδα υπό τινός Αθηνάδα ή Αθηνάδη,

άπό Τραχίνα. Ό φόνος έγένεχο κατ' εντολήν Λακεδαιμονίων, δι άλλην αιτίαν και

ούχι διά την προδοσίαν τών Θερμοπυλών (Τινές επιμένουν πώς τόν έξετέλεσεν ή Σπαρτιατική Κρυπτεΐα). Κατ' άλλους έπρόδωσαν ό Όνήτης ό Φαναγόρου, Καρύστιος καί ό Κορυδαλλός, Αντικυρεύς. Κατά Κτησίαν, προδόται ήσαν οί Καλλιάδης και Τιμαφέρνης, Τραχίνιοι ευγενεις οϊτινες μετά Θώρακος του Θεσσαλοϋ, Δημαράτου και Ήγιου συνεβούλευσαν τον Ξέρξην πώς οί Λακεδαιμόνιοι θά ήττώντο μόνον εάν έκυκλοϋντο καί οδήγησαν διά δυσβάτου τόπου 40.000 Πέρσας όπισθεν των Ελλήνων (Ηρόδοτος - Πολύμνια)^{9836.291}

Εφιάλτης ο Σοφωνίδου, Αθηναίος

(- 461 π.Χ.), Διαπρεπής πολιτικός στην αρχαία Αθήνα και μέντορας του Περικλή.

Αίγυπτιαδής ενυμφεύθη την Αρσάλειαν. Αδελφός Έλατείης.⁹⁸³⁶

Ανήκε στην προοδευτική πολιτική παράταξη των δημοκρατικών, την αρχηγία της οποίας ανέλαβε μετά τον εξοστρακισμό του Θεμιστοκλή το 471 π.Χ., και αντιπολιτευόταν τον προβεβλημένο πολιτικό Κίμωνα, εκπρόσωπο της αριστοκρατικής παράταξης. Αγωνίστηκε για τον περιορισμό της εξουσίας του αριστοκρατικού σώματος του Αρείου Πάγου.

Βλ. Αριστοτέλους - Αθηναίων πολιτεία,

Χ. ΡΗΓΑ Η δημοκρατία του Εφιάλτη (Η εξουσία των πολιτων)

Και το υπο εκδοσιν βιβλίο του Δημήτρη Σαπρανίδη «Εφιάλτης , ένας μπολσεβικός στην αρχαία Αθηνά» .

εφιάλτης

Ουσ. ό βραχνας

έφιάλτης , ου, ό, Acol.

A. [select] “έπιάλτης” Alc.129, also έπιάλος κατά την κοινή αντίληψη στραγγαλιστής δαίμονας ο Εφιάλτης ο Αλωέος, της μυθολογίας ,

Απαντά στους Αλκαίο, Φρύνιχο, Διοσκουρίδη, Αρτεμίδωρο, Στράβωνα, Ομηρο, Απολλόδωρο , και άλλους. (συνωνυμο του ήπιόλης) ο έπιάλτης ερμηνεύεται από το Σούδα ως ρίγοπύρετον δηλ. πυρετός με ξαφνικό ρίγος, ελώδης πυρετός, ετυμολογείται από το έφάλλομα_ι[1], ή το έφιάλλω,) -ία, ή, = γλυκυσίδη, Aët.1.84; = έφιαλτεία (q. λατινικά : incubo. Αγγλικά nightmare)

[1] έφ-άλλομαι, γ' ενικ. Επικ. αορ. β' έπ-άλτο (πρβλ. άναπάλλω), με μτχ. έπ-άλμενος, έπι-άλμενος, αποθ., τινάζομαι επάνω, **ορμώ εναντίον κάποιου**, κάνω επίθεση με ορμή, εφορμώ· με δοτ., Τρώεσσιν επάλμενος, σε Ομήρ. Ιλ· επίσης, χωρίς εχθρική σημασία, με γεν., επιάλμενος ήπων, **πηδώντας πάνω στο άρμα**, στο ίδ.

[2] γλυκυσίδη, η (Α) το φυτό παιωνία*, πηγούνια. [ΕΤΥΜΟΛ. < γλυκύς + σίδη «γένος φυτών»].

μήνιον — μήνιον, τὸ (Α) η γλυκυσίδη*. [ΕΤΥΜΟΛ. < μήν, μηνός «μήνας», λόγω τής χρησιμότητας τού φυτού σε αστρολογικές παρατηρήσεις ...

μηνογένειον — μηνογένειον, τὸ (Α) γλυκυσίδη*. [ΕΤΥΜΟΛ. < μήν, μηνός «μήνας» + γένειον (< γενής < γένος), πρβλ. ηρι γένειον] ...

ορόβαξ — ορόβαξ, ή, και όροβάδιον, τὸ (Α) το φυτό γλυκυσίδη*. [ΕΤΥΜΟΛ. < όροβος «είδος φυτού» + επίθημα αξ (πρβλ. σκύλ αξ)] ...

πεντόροβος — και πεντώροβος, ό, ή πεντόροβον, τὸ, Α 1. το φυτό γλυκυσίδη

Cassis

cassis , γεν cassīdis (συγγενής μορφή cassīda , ae, όπως το χλαμύδα από το χλαμύς, Prop. 3 (4), 11, 15; Verg. A. 11, 775; cf. Prob. II. p. 1473 P. Lind.; Charis. p. 80 P.; Prisc. p. 698 ib. Also Paul. ex Fest. p. 48, instead of cassilam, the reading should be cassidam), f. Etruscan, acc. to Isid. Orig. 18, 14, 1; cf. Müll. Etrusk. 1, p. 392; πβ. Σανσκριτικό khad, καλύπτω τα Λατινικά castrum, casa, I. κράνος συνηθως μεταλλικό (καθως η galea ηταν δερμάτινη, Isid. Orig. 18, 14, 1; cf. Tac. G. 6), Plaut. Trinca. 3, 2, 100; Caes. B. G. 7, 45; Ov. M. 12, 89; 13, 107: “fracta,” Juv. 10, 134: “caelata,” id. 11, 103.—σε χρήση αδιακίτως αντι του galea, Ov. M. 8, 25 (cf.: “aerea galea,” Verg. A. 5, 490).—b. Meton., war: “sub casside sumere unguenta,” Plin. 13, 3, 4, § 23: “aetas patiens cassidis,” Juv. 7, 33.

Incubo

1 *incūbo* (*āvi, ātum*), *ūi, itum, āre*, int., qqf tr., ¶ 1 être couché (étendu) dans, sur : [avec dat.] CURT. 7, 21, 8; LIV. 21, 27, 5, etc. || [fig.] *ponto nox incubat atra* VIRG. *En.* 1, 89, sur la mer s'étend une noire nuit; *humero incubat hasta* OV. *M.* 6, 593, une lance repose sur son épaule ¶ 2 [en part.] être couché dans un temple sur la peau des victimes pour attendre les songes de la divinité et en tirer une interprétation : VIRG. *En.* 7, 88; [et aussi pour obtenir la guérison d'une maladie] : PL. *Curc.* 61; 266 ¶ 3 couvrir, a) int., COL. 8, 5, 10; b) tr., PLIN. 10, 161; *ova incubita* PLIN. 29, 45, œufs couvés ¶ 4 [fig.] couvrir une chose, veiller sur elle jalousement : *pecuniæ* CIC. *Clu.* 72, couvrir son argent;

incubo (avi, atum)
1 etre couché
(étendu) dans, sur : [avec dat.]
CURT. 7, 21, 8; Liv. 21, 27, ,H
etc. ii [fig.] ponto nox incubat atra VIRG. En. 1, 89, sur la mer
s'ttend une noire nuit; humero
Incubat hasta Ov. M. 6, 593, une
lance "epose stir son upaule ¶ 2
[en part.) etre couché dans un
temple sur la peau des victimes
pour attendre les songes de la
divinité et en tirer une interpu
tation : VIRG. En. 7, 88; [et
aussi pour obtenir la guérison
d'une maladie] : PL. Curc. 61; 266
¶ 3 couvrir, a) mt., CoL. 8,5, 10;
b) tr, PuN 10, 161; ova incubita
PuN. 29, 45, oeufs couvés ¶ 4
[fig.] couvrir une chose, veiller
sur elle jalousement : pecuniæ
Cic. Clu. 72, couvrir son argent;

defosso incubat auro VIRG. *G.* 2, 507, il couve l'or qu'il a enfoui, cf LIV 6, 15, 5; QUINT 10, 1, 2; *dolori* SEN. *Marc* 1. couvrir (entretenir) sa douleur ¶ 5 être couché sur = ne pas lâcher prise : *Italiae* FLOR 2, 6, 57, être rivié à l'Italie || séjourner : *Erymantho* OV *H* 9, 87, séjourner sur l'Erymanthe || tr., habiter un lieu . APUL *M* 7, 190 ¶ 6 être contigu à : *jugum incubans mari* PLIN 6, 53, montagne touchant la mer.

→ *incubaturus* TERT. *Anim.* 48.

2 *incūbo*, *δνις*, m., gardien d'un trésor : PETR. 38, 8 || *incube* :

defosso incubat auro VIRG. C. , 607, ii couve l'or qu'il a enfoui, cf Liv ó, 15, 5, QUINT 10, 1, 2; dolor-i SEN. Marc I. couvrir (entretenir) sa douleur' l 5 trθ
couché sur ne pas lâcher
prise : Italiae FLoR 2, 6, 57, Iro
rivé l'Italie ii séjourner : Ery.
ma ft ho Ov H 9, 87, sjourner
sur l'Erymaiithe ii tr., habiter
un lieu . APUL M 7, 190 j ó tro
con tigu : jugum incubans
Plin 6, 53, montagne touchant
la mer.
) incubaturus TERT. Anim.
48
2 indibo, δνις, m., gardien
d'un trésor : PETR. 38, 8 I incube:

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1013

Συγγραφέας: ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ
Τίτλος: ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ Α
Εκδότης: ΕΡΓΑΝΗ
Έτος: 1904

9821

Συγγραφέας: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΡΑΓΚΑΒΗΣ
Τίτλος: ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ
Εκδότης: ΑΝΕΣΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Έτος:1888

9836

Συγγραφέας: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΖΑΡΖΑΜΠΙΔΗΣ

Τίτλος: ΑΠΕΙΡΩΝΥΜΟΝ

ΤΟΜ 1

ΤΟΜ 2

ΤΟΜ 3 ΕΛΛΕΙΠΕΙ

Εκδότης: Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΥΣ

Έτος:2012

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

<http://legendsofthenight.wordpress.com/2013/01/22/306/>

11/8/2014